

**ΑΤΕΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Ο θεσμός των Υπεράκτιων Εταιρειών»

Επιμέλεια εργασίας: Κοκκιάδης Μιχαήλ
Υπεύθυνος καθηγητής: Ιατράκης Γεώργιος

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ.3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
1.1. Εννοιολογικός προσδιορισμός Υπεράκτιων Εταιρειών.....	σελ.5
1.2. Χαρακτηριστικά Υπεράκτιων Εταιρειών.....	σελ.6
1.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιρειών.....	σελ.6
1.4. Βασικές μορφές Υπεράκτιων Εταιρειών.....	σελ.9
1.5. Κυριότερες χρήσεις Υπεράκτιων Εταιρειών.	σελ.15
1.6. Διαδικασία σύστασης Υπεράκτιων Εταιρειών.....	σελ.15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
2.1. Ο κόσμος των Φορολογικών Παραδείσων.....	σελ.17
2.2. Λίστα Φορολογικών Παραδείσων.	σελ.19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
3.1. Η αντιμετώπιση των Υπεράκτιων Εταιρειών στην ελληνική έννομη τάξη...σελ.21	
3.1.1. Σε επίπεδο Εταιρικού Δικαίου.....	σελ.22
3.1.2. Σε επίπεδο Φορολογικού Δικαίου.....	σελ.23
3.1.3. Σε επίπεδο Ποινικού Δικαίου.	σελ.24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	
4.1. Υπεράκτιες Εταιρείες και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.	σελ.26
4.2. Συμβολή υπεράκτιων εταιρειών στη νομιμοποίηση παρανομών εσόδων.	σελ.27
4.3. Στάδια διαδικασίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.....	σελ.28
4.4. Μορφές Υπεράκτιων Εταιρειών και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.....	σελ.29
4.5. Φορείς καταπολέμησης ξεπλύματος μαύρου χρήματος.	σελ.30
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	σελ.35
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ.37

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ραγδαία εξέλιξη του διεθνούς εμπορίου και η σταδιακή απελευθέρωση των περιορισμών στον τομέα της διακίνησης των κεφαλαίων και του συναλλάγματος στο σύνολο σχεδόν των αναπτυγμένων χωρών, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξηση ύπαρξης Υπεράκτιων Εταιρειών¹.

Η έννοια της Υπεράκτιας Εταιρείας βρίσκεται τις τελευταίες δεκαετίες στο προσκήνιο του δημοσίου διαλόγου για ποικίλους λόγους. Ένας λόγος είναι, ότι υπηρετούν και ενισχύουν την κερδοφορία του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού και χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Ένας άλλος λόγος, είναι το γεγονός της εμπλοκής τους στα μεγαλύτερα οικονομικοπολιτικά σκάνδαλα της νεότερης ιστορίας, με την εμπλοκή μίας ή και περισσότερων Υπεράκτιων Εταιρειών κατά την μεταφορά, απόκρυψη και «λεύκανση» παράνομων κεφαλαίων. Ο νομικός κόσμος και η ευρύτερη κοινή γνώμη φαίνεται, να ταυτίζει αυτά τα εταιρικά σχήματα με τη διαδικασία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος ή με τη διενέργεια διάφορων άλλων αξιόποινων πράξεων. Πράγματι, οι συγκεκριμένες εταιρείες παρέχουν αρκετά πλεονεκτήματα στον ιδρυτή τους, επί παραδείγματι η τήρηση ανωνυμίας ως προς τα πρόσωπα πραγματικών δικαιούχων, η ευκολία ίδρυσης κ.ά., στοιχεία που μπορεί εύκολα να οδηγήσουν σε παρανομίες².

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας είναι να μελετηθεί ο θεσμός των Υπεράκτιων Εταιριών και ιδιαίτερα το νομικό κεφάλαιο που τις πλαισιώνει καθώς αποτελούν σημείο των καιρών μας και γίνεται λόγος για αυτές τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Το φαινόμενο των Υπεράκτιων Εταιριών απαιτεί εις βάθος γνώση για τα χαρακτηριστικά τους, τη δραστηριότητα τους και τη σκοπιμότητα δημιουργίας τους και πώς τα παραπάνω έχουν εδραιωθεί σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο.

¹ Στη συναλλακτική πρακτική ο όρος Υπεράκτια Εταιρεία φαίνεται να έχει καθιερωθεί (όρος στα αγγλικά: offshore company)

² Μπόλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935

Η εργασία αυτή πραγματεύεται κάποια ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν τις υπεράκτιες και στοχεύει στην ανάλυση και ανάδειξη τους. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετηθεί τι είναι μια υπεράκτια εταιρεία, ποια τα χαρακτηριστικά της, οι χρήσεις της, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της. Θα μελετηθεί το φαινόμενο των φορολογικών παραδείσων καθώς και το ζήτημα του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Επιπροσθέτως, θα γίνει αναφορά στο ελληνικό δίκαιο και πώς εκείνο αντιμετωπίζει τον θεσμό των υπεράκτιων εταιρειών. Κλείνοντας την ερευνητική αυτή προσπάθεια, θα παρατεθούν συμπεράσματα που τις αφορούν και που μπορεί να παίξουν ρόλο σε ενδεχόμενη και περαιτέρω επιστημονική διερεύνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

1.1. Εννοιολογικός προσδιορισμός Υπεράκτιων Εταιρειών.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, βασικό χαρακτηριστικό των Υπεράκτιων Εταιρειών είναι, ότι ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα εκτός των γεωγραφικών ορίων της χώρας της καταστατικής τους έδρας. Ό, τι αφορά τη μετάφραση του αγγλικού όρου *offshore company* δεν έχει αποδοθεί στα ελληνικά με μία μόνο αντιστοιχία. Αντιθέτως, παρατηρείται ότι σε αρκετά κείμενα, για παράδειγμα σε δικαστικές αποφάσεις, σε αιτιολογικές εκθέσεις νόμων ή νόμους, σε επιστημονικές μελέτες, συναντούμε μια εννοιολογικά παράλληλη ή ταυτόσημη χρήση των όρων «εξωχώρια» ή «υπεράκτια» ή «υπερόρια» ή «υπερπόντια» εταιρεία. Στην Ελλάδα, ειδικότερα σε επίπεδο νομοθεσίας και για τις ανάγκες της φορολογίας εισοδήματος φαίνεται να δίδεται ο παρακάτω ορισμός: «ως εξωχώρια εταιρεία εννοείται η εταιρεία που έχει την έδρα της σε αλλοδαπή χώρα και με βάση την νομοθεσία της δραστηριοποιείται αποκλειστικά σε άλλες χώρες και απολαμβάνει ιδιαίτερα ευνοϊκής φορολογικής μεταχείρισης.» (Ν. 2238/1994, Άρθρο 31.1 περ. στ.).

Πιο συγκεκριμένα, στο Ελληνικό Δίκαιο παρατίθενται αρκετοί ορισμοί διαχρονικά, μέχρι και το έτος 2010 όπου ο όρος «εξωχώρια εταιρεία» απαλείφεται οριστικά από το κείμενο του νόμου με τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.3842/2010³. Ο πρώτος ορισμός της εξωχώριας εταιρείας βρίσκεται στην αιτιολογική έκθεση του φορολογικού νόμου 3091/2002⁴, όπου χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι: «ως εξωχώριες έχει επικρατήσει διεθνώς να θεωρούνται εταιρείες που δεν έχουν δραστηριότητα στη χώρα στην οποία η καταστατική τους έδρα και των οποίων οι μετοχές ή τίτλοι παραστατικοί ιδιοκτησίας είναι κατά κανόνα ανώνυμοι. Για τις χώρες αυτές έχει επικρατήσει διεθνώς ο όρος φορολογικός παράδεισος, γιατί επιτρέπει τη μη φορολόγηση της κατά τρόπο ευνοϊκό». Στο σημείο αυτό, φαίνεται να υπάρχει και μια πρώτη επιβεβαίωση διασύνδεσης των υπεράκτιων εταιρειών με την έννοια του φορολογικού παραδείσου. Μετά λοιπόν το

³ «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ/Α/58/23.04.2010).

⁴ «Απλουστεύσεις και βελτιώσεις στη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου και άλλες διατάξεις», (ΦΕΚ/Α330/24.12.2002).

2010 και τις επελθούσες μεταβολές που επέφερε ο ν. 3842/2010, η εμπλοκή μιας υπεράκτιας εταιρείας με την ελληνική φορολογική νομοθεσία γίνεται πλέον σύμφωνα με το άρθρο 51Α του ΚΦΕ βάσει της διάκρισης μεταξύ των μη συνεργαζόμενων κρατών στον φορολογικό τομέα και κρατών με προνομιακό φορολογικό καθεστώς.

1.2. Χαρακτηριστικά Υπεράκτιων Εταιρειών.

Οι υπεράκτιες εταιρείες παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Πρόκειται για εταιρείες, οι οποίες ιδρύονται προκειμένου ο ιδιοκτήτης ή ο δικαιούχος να πετύχει το μικρότερο δυνατό κόστος φορολόγησης των διεθνών δραστηριοτήτων του, να διασφαλίσει την πλήρη ανωνυμία του αλλά και την προστασία του πολλές φορές. Επιπλέον, ο ιδιοκτήτης ή δικαιούχος αποφεύγει κατ' αυτό τον τρόπο την οποιαδήποτε προσωπική ευθύνη καθώς τα συμβόλαια και οι λοιπές δραστηριότητες πραγματοποιούνται εξ ονόματος της εταιρείας. Συστήνονται πολύ γρήγορα και με εξαιρετικά περιορισμένες διατυπώσεις. Μπορεί κανείς να υποστηρίξει, ότι στις υπεράκτιες εταιρείες παρέχονται πολλά οικονομικά, νομικά και φορολογικά κίνητρα με τον απώτερο σκοπό συσσώρευση κεφαλαίων στην χώρα εγκατάστασης της εταιρείας.

Όσον αφορά την εταιρική της μορφή, είναι συνήθως Εταιρεία Περιορισμένης ευθύνης και αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Πρόκειται για μία οικονομική οντότητα που δημιουργείται για έναν συγκεκριμένο σκοπό και βρίσκεται σε κάποια γεωγραφική περιοχή η οποία έχει χαρακτηριστεί ως υπεράκτιο κέντρο.

1.3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα Υπεράκτιων Εταιρειών.

Από τα σημαντικότερα προνόμια μιας υπεράκτιας εταιρείας είναι η ταχύτητα και η απλότητα της διαδικασίας σύστασής της. Γεγονός είναι, ότι δύσκολα συναντά κανείς γραφειοκρατικές δυσκολίες και κωλύματα. Ακόμη, η δυνατότητα σύστασης της εταιρείας με έναν και μοναδικό μέτοχο είναι ένα αρκετά δελεαστικό κίνητρο.

Η δυνατότητα διατήρησης της ανωνυμίας των μετόχων, η περιορισμένη ευθύνη τους καθώς και η απόλυτη εμπιστευτικότητα των περιουσιακών τους στοιχείων αποτελούν ελκυστικά κίνητρα.

Η εξασφάλιση ενός ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος, αποτελεί με τη σειρά του, ένα από τα βασικά και πιο ενδιαφέροντα πλεονεκτήματα. Με κριτήριο

τις φορολογικές διευκολύνσεις που προσφέρονται στις υπεράκτιες εταιρείες, διακρίνονται οι ακόλουθες κατηγορίες δικαιοδοσιών: α) οι δικαιοδοσίες με μηδενικό φόρο εισοδήματος ή μηδενικό εταιρικό φόρο, β) οι δικαιοδοσίες με χαμηλούς φορολογικούς συντελεστές σε ειδικές κατηγορίες φόρων ή και με τη χορήγηση ειδικών φορολογικών προνομίων ως προς ορισμένες μορφές εταιρειών και γ) οι δικαιοδοσίες που θεσπίζουν την επιβολή φόρων μόνο για τα αμιγώς τοπικά εταιρικά κέρδη, δεδομένου ότι τα κέρδη εκτός δικαιοδοσίας φορολογούνται με χαμηλό συντελεστή ή δεν φορολογούνται καθόλου. Στην καθιέρωση των φορολογικών προνομίων των υπεράκτιων εταιρειών ως πραγματικότητα, συντελεί και η σύναψη διακρατικών συμβάσεων με αντικείμενο την αποφυγή της διπλής φορολόγησης μεταξύ των υπεράκτιων δικαιοδοσιών και των ισχυρών κρατών της Ευρώπης και της Αμερικής. Οι επιχειρήσεις προβαίνουν με αυτόν τον τρόπο σε έναν ευνοϊκό φορολογικό σχεδιασμό, μέσω της μεταφοράς κερδών από χώρες με υψηλούς φορολογικούς συντελεστές σε δικαιοδοσίες με χαμηλή ή ανύπαρκτη φορολόγηση.

Περαιτέρω, καθοριστικά κίνητρα για τη σύσταση μιας εν λόγω εταιρείας αποτελούν η πλήρης απαλλαγή του φόρου κληρονομιάς, δωρεάς, μεταβίβασης και γονικής παροχής σε περίπτωση διαζυγίου, η αποφυγή τόκων στις καταθέσεις καθώς και η ανυπαρξία συναλλαγματικών περιορισμών.

Αξίζει ακόμη να αναφερθεί, ότι στις μέρες μας ο καθένας μπορεί να δημιουργήσει μια υπεράκτια εταιρεία ακόμη και μέσω του Διαδικτύου. Αρκεί μια απλή πλοήγηση, ώστε να καταστεί σαφές ότι δεκάδες εξειδικευμένες εταιρείες-sites προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, προκειμένου άμεσα και με ευκολία να δημιουργήσει κάποιος μία υπεράκτια επιχείρηση. Παρέχονται επίσης, όλες εκείνες οι πληροφορίες σχετικά με το κόστος, τα πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα και τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας που δύναται να συσταθεί μια υπεράκτια εταιρεία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε και το γεγονός της ύπαρξης πλήθους δικηγορικών γραφείων, τα οποία ειδικεύονται στη δημιουργία και υποστήριξη αυτών των εταιρειών σε διεθνές και εθνικό επίπεδο.

Ωστόσο, η ίδρυση και λειτουργία μια υπεράκτιας εταιρείας συνεπάγεται ορισμένα μειονεκτήματα που συνδέονται, άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο,

με την εσωτερική έννομη τάξη του κράτους εντός του οποίου αναπτύσσει τις δραστηριότητες της. Συγκεκριμένα, ορισμένα κράτη θεσπίζουν περιορισμούς ως προς το είδος της ασκούμενης από τις υπεράκτιες εταιρείες επιχείρησης, διενεργούν αυστηρότερους ελέγχους, κυρίως όσον αφορά τις τραπεζικές συναλλαγές των εν λόγω εταιρειών ή θεσπίζουν απαγορεύσεις σχετικά με τη διατήρηση εργαζομένων και τη διεξαγωγή εργασιών στη δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι σύμφωνα με έρευνα του Harvard, τα κυριότερα μειονεκτήματα που παρουσιάζουν οι υπεράκτιες εταιρείες σε διεθνές επίπεδο είναι τα ακόλουθα:

- Σε πολλές περιπτώσεις η διεξαγωγή εργασιών κατά τη λειτουργία μιας υπεράκτιας εταιρείας καθίσταται εξαιρετικά δύσκολη, καθώς σε αρκετές χώρες πλέον υπάρχει νομοθεσία κατά του φορολογικού παραδείσου.
- Στα έγκριτα υπεράκτια κέντρα της υψηλίου η επιμέλεια και ο έλεγχος τείνουν να είναι πιο αυστηρά από τις περισσότερες εγχώριες περιοχές. Επί παραδείγματι, για να ανοίξει νέος τραπεζικός λογαριασμός στο όνομα υπεράκτιας εταιρείας, προκειμένου να είναι σύμφωνος με τους κανονισμούς κατά του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, τα τραπεζικά ιδρύματα απαιτούν σε αρκετές περιπτώσεις εκτός από τα έγγραφα επαλήθευσης της ταυτότητας υπογραφόντων στο λογαριασμό, επιπροσθέτως και μία ή και περισσότερες συστατικές επιστολές από έναν λογιστή ή έναν τραπεζίτη που θα τους γνωρίζει.
- Στην περίπτωση που ο μέτοχος της εταιρείας αποβιώσει, είναι συνήθως αναγκαίο να έχει τη διαθήκη του εισηγμένη προς επικύρωση στην υπεράκτια δικαιοδοσία, πράγμα που προσθέτει επιπλέον κόστος, καθυστέρηση και ταλαιπωρία στη διαχείριση της περιουσίας του θανόντος.
- Ακόμη, στις υπεράκτιες εταιρείες απαγορεύεται συνήθως η διεξαγωγή εργασιών ή η διατήρηση των εργαζομένων στη δικαιοδοσία εντός της οποίας συστάθηκαν, αν και αυτό εξαρτάται κυρίως από τη δικαιοδοσία στην οποία εντάσσονται και από το είδος της εταιρείας.

- Πολύ συχνά τίθενται περιορισμοί σχετικά με το αντικείμενο που μια υπεράκτια εταιρεία μπορεί να ασκήσει⁵.

1.4. Βασικές μορφές Υπεράκτιων Εταιρειών.

Παρακάτω πρόκειται να αναλυθούν οι βασικές μορφές Υπεράκτιων Εταιρειών όπως εκείνες συναντώνται στην σύγχρονη βιβλιογραφία:

Εταιρείες Χαρτοφυλακίου (Holding companies): Η χρήση των υπεράκτιων εταιρειών χαρτοφυλακίου, που είναι εγκατεστημένες σε εξωχώρια κέντρα, είναι μια μέθοδος διεθνούς φορολογικού σχεδιασμού για την χρηματοδότηση των υπεράκτιων δραστηριοτήτων. Οι δραστηριότητες σε τρίτες χώρες συγκεντρώνονται σε μια υπεράκτια εταιρεία, η οποία είτε έχει λειτουργούντα υποκαταστήματα, είτε κατέχει τις μετοχές των διεθνών θυγατρικών εταιριών που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες. Η υπεράκτια εταιρεία λειτουργεί ως εταιρεία εκκαθαριστής για τα κέρδη από δραστηριότητες στις τρίτες χώρες, για συσσώρευση κερδών, επανεπένδυση των κερδών και εν γένει φορολογικό σχεδιασμό δραστηριοτήτων.

Εταιρείες Παροχής Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών (Finance companies): Μια εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που βρίσκεται σε Υπεράκτιο κέντρο (χώρα) λειτουργεί ως κανάλι διοχέτευσης δανείων σε μια ξένη θυγατρική εταιρεία. Η χρήση μιας υπεράκτιας εταιρείας χρηματοοικονομικών υπηρεσιών παρέχει τη δυνατότητα να μετακινηθούν αποτελεσματικά κέρδη από την ξένη θυγατρική (δανειολήπτρια), που υπάγεται σε δικαιοδοσία με υψηλούς συντελεστές φορολόγησης στη υπεράκτια δικαιοδοσία με χαμηλή φορολογία. Δηλαδή, ο τόκος και δόσεις αποπληρωμής του δανείου προς την υπεράκτια εταιρεία μειώνουν σημαντικά το φορολογητέο εισόδημα της δανειολήπτριας εταιρείας. Το μειονέκτημα του σχήματος αυτού είναι ότι οι χώρες έδρας της δανειολήπτριας εταιρείας επιβάλλουν την παρακράτηση φόρου σε ποσό του τόκου του δανείου. Προκειμένου λοιπόν, να αποφευχθεί ή να μειωθεί η παρακράτηση φόρου που προκύπτει, όταν η δανειολήπτρια εταιρεία πληρώνει τόκο στο εξωτερικό,

⁵ Harvard Business Review. Offshore Corporations, “A Brief Introduction”. Harvard Business review, 9-799-199

μεθοδεύεται η κατεύθυνση των κεφαλαίων του δανείου μέσω φιλικών δικαιοδοσιών (χωρών), που διαθέτουν τις φορολογικές συμβάσεις που απαλλάσσουν ή μειώνουν τους παρακρατούμενους φόρους. Πολλές υπεράκτιες δικαιοδοσίες δεν απαιτούν τη διατήρηση των συγκεκριμένων δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, πράγμα που δίνει τη δυνατότητα στις εταιρίες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών να έχουν ελάχιστο ύψος ιδίων κεφαλαίων. Οι εταιρείες παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών έχουν σημαντική αξία, στην περίπτωση που μια χώρα έχει υψηλούς συντελεστές φορολόγησης εισοδήματος και μερισμάτων. Η αποπληρωμή των τόκων δεν μειώνει μόνο τα φορολογητέα κέρδη της δανειολήπτριας εταιρείας αλλά μειώνει σημαντικά και τα προς αποπληρωμή μερίσματα της.

Εταιρείες Αδειών και Δικαιωμάτων (Licensing companies): Μια επιχείρηση μπορεί να χρησιμοποιεί μια υπεράκτια εταιρεία αδειών για να λειτουργεί ως χορηγός αδειών δικαιωμάτων σε μια ξένη θυγατρική εταιρεία. Οι περιοδικές πληρωμές για το δικαίωμα χρήσης βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως είναι τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, συγγραφικά δικαιώματα, σήματα, εικόνες, ήχος, επιστημονικές πληροφορίες και αλλά, λειτουργούν και χρησιμοποιούνται από πολλές δικαιοδοσίες σαν ενοίκιο, δηλαδή σαν έξοδα που μειώνουν την φορολογητέα υλη των επιχειρήσεων. Με τον τρόπο αυτό επίσης μεταφέρονται κέρδη και συγκεντρώνονται κεφάλαια στην υπεράκτια εταιρεία.

Εμπορικές Εταιρείες (Trading companies): Είναι οι υπεράκτιες εταιρίες που δραστηριοποιούνται κατά κύριο λόγο στο εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Η υπεράκτια εταιρεία χρησιμοποιείται εδώ κατά τέτοιο τρόπο ώστε αποτελεσματικά να μεταφέρει τα κέρδη από μια χώρα με υψηλή φορολόγηση σε μια χώρα με χαμηλή φορολόγηση. Τα σχήματα που διαμορφώνονται σε αυτές τις περιπτώσεις επίσης αποκαλούνται ως τριγωνικό εμπόριο. Το σχήμα αυτό συνήθως εφαρμόζεται ως ακόλουθο: μια εμπορική εταιρεία που πραγματοποιεί εξαγωγές – εισαγωγές ιδρύει μια υπεράκτια εταιρεία, που λειτουργεί ως διαμεσολαβητής μεταξύ του πωλητή και του αγοραστή. Όταν η ιδρύτρια επιχείρηση πραγματοποιεί εισαγωγές ο προμηθευτής στέλνει τα εμπορεύματα απευθείας στην ιδρύτρια και εκδίδει το

τιμολόγιο στο όνομα της υπεράκτιας εταιρείας, η οποία με τη σειρά της τιμολογεί την ιδρύτρια επιχείρηση σε τιμή προσαυξημένη. Αντίστοιχα, αν η μητρική επιχείρηση πραγματοποιεί εξαγωγές, το εμπόρευμα αποστέλλεται στον αγοραστή και η μητρική τιμολογεί την υπεράκτια με τιμή χαμηλότερη, η οποία με την σειρά της τιμολογεί τον αγοραστή. Με αυτόν τον τρόπο, η μητρική επιχείρηση καταρχήν μειώνει τα εμφανιζόμενα κέρδη και επιπλέον συσσωρεύει το κεφάλαιο στο λογαριασμό της υπεράκτιας εταιρείας.

Εταιρείες Παροχής Διοικητικών υπηρεσιών (Administration companies): Ορισμένες υπεράκτιες δραστηριότητες δεν περιλαμβάνουν μια ξένη θυγατρική εταιρεία, αλλά περιλαμβάνουν έναν όμιλο που αποτελείται από την μητρική εταιρεία και τις θυγατρικές στις διάφορες χώρες και με διαφορετικές δραστηριότητες. Η διαχείριση και ο έλεγχος του ομίλου μπορεί να διεξάγεται μέσω μιας υπεράκτιας εταιρείας παροχής υπηρεσιών διοίκησης-διαχείρισης. Το συγκεκριμένο σχήμα μπορεί να προσφέρει πλεονεκτήματα με τη συγκέντρωση όλων των διοικητικών-διαχειριστικών λειτουργιών σε έναν φορέα. Η ίδρυση κεντρικών γραφείων διοίκησης σε μια Offshore χώρα από φορολογική άποψη είναι μια τεχνική μεταφοράς κερδών όπου οι δραστηριότητες διοίκησης – διαχείρισης ενός ομίλου εταιριών αναλαμβάνονται από την υπεράκτια εταιρεία παροχής διοικητικών υπηρεσιών, η οποία αμείβεται με ποσοστό επί των κερδών του ομίλου. Η υπεράκτια εταιρεία για τα κέρδη (αμοιβές) της δεν φορολογείται ή φορολογείται με πολύ χαμηλό συντελεστή.

Ναυτιλιακές Εταιρείες (Shipping companies): Ένας μεγάλος αριθμός υπεράκτιων κέντρων έχουν θεσπίσει ευνοϊκές ρυθμίσεις για τις εταιρίες που ασχολούνται με τη ναυτιλία, περιλαμβανομένης της ναύλωσης και ενοικίασης σκαφών. Οι χώρες αυτές ενθαρρύνουν δυναμικά τις ναυτιλιακές εταιρίες να λειτουργήσουν υπό τις λεγόμενες σημαίες ευκαιρίας, πράγμα που επιτρέπει σε μια μη μόνιμα εγκατεστημένη εταιρεία να νηολογήσει με σύντομες και όχι ιδιαίτερα αυστηρές διαδικασίες, αλλά με εξαιρετικά χαμηλό και ανταγωνιστικό κόστος τα πλοία, χρησιμοποιώντας την σημαία του υπεράκτιου κέντρου (χώρας). Τα κέρδη που

προκύπτουν από την εκμετάλλευση του πλοίου που έχει μια υπεράκτια εταιρεία υποβάλλονται σε πολύ χαμηλή φορολογία.

Εμπιστεύματα (Trusts): Η ιδέα των trust αναπτύχθηκε ως τρόπος προστασίας της περιουσίας. Οι συμβαλλόμενοι σε ένα trust είναι ο διαθέτης (settlor), που μεταφέρει τα περιουσιακά του στοιχεία σε trust, ο διαχειριστής (trustees), ο οποίος διοικεί το trust, ο θεματοφύλακας (custodian) και ο δικαιούχος (beneficiary) που λαμβάνει τα οφέλη των περιουσιακών στοιχείων του trust. Το trust δεν έχει νομική προσωπικότητα, όλη η περιουσία του trust είναι εκχωρημένη στον διαχειριστή που μπορεί να είναι είτε το φυσικό πρόσωπο, είτε η εταιρεία. Τα περιουσιακά στοιχεία του trust μπορεί να είναι ακίνητα, μετρητά και αλλά αξιόγραφα. Ένα trust συστήνεται με εγγραφή συμφωνία. Πρέπει να σημειωθεί, ότι σε περισσότερες περιπτώσεις ο διαθέτης και ο δικαιούχος είναι το ίδιο πρόσωπο. Οι χώρες που αναγνωρίζουν το trust είναι κύριος του Αγγλοσαξονικού δικαίου, ενώ στις άλλες χώρες που βασίζονται σε Γαλλογερμανικό μοντέλο, όπως και η Ελλάδα δεν αναγνωρίζουν το trust. Η συνηθέστερη αιτία χρήσης των υπεράκτιων trust είναι η απόκρυψη της ταυτότητας των διαθετών για την αποφυγή των διατάξεων περί ξεπλύματος του μαύρου χρήματος και αυξημένης φορολογίας.

Εταιρείες Επενδύσεων (Investments companies): Δια μέσου των υπεράκτιων εταιρειών επενδύσεων, κεφάλαια επενδύσεων μπορούν να επενδυθούν ή να κατευθυνθούν οπουδήποτε στον κόσμο. Η προσεκτική επιλογή της εξωχώριας δικαιοδοσίας επιτρέπει να επενδυθούν τα προαναφερόμενα κεφάλαια σε χώρες με υψηλούς συντελεστές φορολόγησης εφόσον αυτές έχουν συνάψει φορολογικές συμβάσεις με υπεράκτιο κέντρο.

Τραπεζικές Εταιρείες (Banking companies): Πολλά τραπεζικά ιδρύματα σε υπεράκτιες δικαιοδοσίες έχουν καθιερωθεί ως φορολογικά καταφύγια. Πολλά από τα ιδρύματα είναι θυγατρικές μεγάλων διεθνών τραπεζών. Το μεγάλο τους πλεονέκτημα είναι ότι καταβάλλουν τόκους απαλλαγμένους από την παρακράτηση του φόρου. Πέραν αυτού, ασχολούνται με διεθνή χρηματοδότηση από προνομιακές βάσεις, η οποία δεν υπόκειται σε συναλλαγματικούς ελέγχους.

Εταιρείες Αντιπροσώπευσης (Nominees): Οι εταιρείες αντιπροσώπευσης είναι δομές όπου μια εγχώρια εταιρεία ενεργεί ως αντιπρόσωπος μιας υπεράκτιας εταιρείας. Οι υπεράκτιες εταιρείες αποβλέπουν στην μείωση φορολογητέας ύλης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων καθώς επίσης πολύ συχνά στο ξέπλυμα του μαύρου χρήματος. Για τον λόγο αυτό, οι θιγόμενες χώρες από την διεθνή αυτή μέθοδο φοροαποφυγής προσπάθησαν να αντιδράσουν, θέτοντας ειδικούς νομοθετικούς κανόνες για την διασφάλιση σύλληψης της φορολογητέας ύλης και στην δημιουργία εμποδίων για την λειτουργία των υπεράκτιων εταιριών. Η Ελλάδα απάντησε στο φαινόμενο των υπεράκτιων εταιριών με το Ν.3091/2002, όπου οι συναλλασσόμενοι με υπεράκτιες εταιρίες δεν μπορούν να αναγνωρίσουν τις δαπάνες και τις αποσβέσεις για αγαθά και υπηρεσίες που προέρχονται από αυτές, όπως και επιβάλλοντας ειδικό ετήσιο φόρο σε ποσοστό 3 % επί τις ακίνητης περιουσίας των υπεράκτιων εταιριών. Το διεθνές κεφάλαιο ανταποκρίθηκε στα νέα νομοθετικά δεδομένα μέσω των επιχειρήσεων αντιπροσώπευσης με έδρα σε μια χώρα με μεγάλο δίκτυο συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας, όπως για παράδειγμα το Ηνωμένο Βασίλειο. Η κύρια δραστηριότητα των εταιριών αυτών, είναι η αντιπροσώπευση των υπεράκτιων εταιριών. Η εκπρόσωπος εταιρεία συνάπτει με την υπεράκτια εταιρεία ένα συμφωνητικό αντιπροσώπευσης, όπου ορίζεται η αμοιβή της ως προμήθεια επί των συναλλαγών σε ποσοστό ύψους 3%-5%.

Εταιρείες Ασφαλειών (Insurance companies): Πολλοί διεθνείς οργανισμοί έχουν αναπτύξει την πρακτική συνδυασμού ενός υφιστάμενου εμπιστεύματος (trust) με πολιτικές ασφάλισης. Τα δυο αυτά προϊόντα σε συνδυασμό, δίνουν νέες ευκαιρίες στις εταιρείες και κατ' επέκταση στους δικαιούχους. Όταν ασφαρίζεται κάποιος, πληρώνει ένα ασφάλιστρο. Η ασφάλιση στοιχίζει μόνο ένα μικρό μέρος του ασφαλίστρου που καταβάλλεται. Η ασφαλιστική εταιρεία, αφού προβεί στην ασφάλιση, τοποθετεί το υπόλοιπο ποσό μαζί με τα δικά της επενδυτικά κεφάλαια και προβαίνει στην παθητική διαχείριση, δηλαδή σε επενδύσεις χαμηλού κίνδυνου. Έτσι, η ασφαλιστική πολιτική οδηγεί στο σχηματισμό ενός επενδυτικού

χαρτοφυλακίου, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει όχι μόνο χρήματα, αλλά και μετοχές, ομολογίες, παράγωγα χρήματα οικονομικά προϊόντα ομόλογα κτλ.

Εταιρείες αγοράς και διαχείρισης ακινήτων: Ίσως η πιο διαδεδομένη χρήση των υπεράκτιων εταιρειών στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια είναι η αγορά και διαχείριση ακινήτων. Προκειμένου να προχωρήσει μια υπεράκτια εταιρεία στην αγορά ακινήτου, πρέπει το φυσικό πρόσωπο, που εμφανίζεται ενώπιον του συμβολαιογράφου ως εκπρόσωπος της εταιρείας, να είναι εφοδιασμένος με πλήρη σειρά εγγράφων που θα αποδεικνύουν τη νόμιμη σύσταση της εταιρείας κατά το δίκαιο της έδρας της, την μέχρι εκείνη τη στιγμή λειτουργία και μη λύση της και την πληρεξουσιότητα του εμφανιζόμενου προσώπου για την κατάρτιση και υπογραφή του συμβολαίου αγοράς. Σημειωτέον, ότι όπως γίνεται δεκτό από την διοίκηση η μίσθωση και ιδιόχρηση ακινήτων στην Ελλάδα από μόνα τους δεν δημιουργούν μόνιμη εγκατάσταση, καθώς και η μεταγενέστερη μεταβίβαση των μετοχών της εταιρείας και ως εκ τούτου όλης της περιουσίας της τόσο της κινητής όσο και της ακίνητης δεν είναι εύκολο να γίνει αντιληπτή από τις φορολογικές Αρχές.

Εταιρείες χρηματοδοτική μίσθωσης: Τέτοιες κατασκευές είναι σκόπιμες όταν έχουν συσσωρευτεί κεφάλαια στο όνομα της υπεράκτιας εταιρείας στο εξωτερικό και επιθυμείται ο επαναπατρισμός τους στον τόπο της έδρας της ιδρύτριας επιχείρησης. Έτσι, η υπεράκτια εταιρεία αγοράζει στο όνομα της τα μηχανήματα που χρειάζεται η ιδρύτρια της και τα μισθώνει στην τελευταία. Με αυτόν τον τρόπο, η ιδρύτρια επιχείρηση αποκτά τον εξοπλισμό που χρειάζεται με τα κονδύλια που έχουν συσσωρευτεί στο εξωτερικό χωρίς να τα φορολογήσει, αλλά επιπλέον το κόστος του εξοπλισμού εκπίπτει από το εισόδημα της ιδρύτριας επιχείρησης με την μορφή των καταβαλλομένων μισθωμάτων.⁶

⁶ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/18495>

1.5. Κυριότερες χρήσεις Υπεράκτιων Εταιρειών.

Οι Υπεράκτιες Εταιρείες χρησιμοποιούνται κυρίως για ζητήματα που αφορούν τη ναυτιλία, τη διαμεσολάβηση στο διεθνές εμπόριο, τη συμμετοχή τους σε άλλες εταιρίες, την απόκτηση τραπεζικών λογαριασμών και τη διαχείριση ακινήτων. Το ηλεκτρονικό εμπόριο και ο τζόγος αποτελούν νέους τομείς δραστηριοποίησης των εταιρικών αυτών σχημάτων, κλασσικές είναι οι περιπτώσεις on line casino, bet and win (διαδικτυακές εταιρείες στοιχημάτων κ.ά.)⁷.

Η παροχή ασφαλιστικών και ανασφαλιστικών υπηρεσιών, οι εταιρείες αδειών και δικαιωμάτων, με σκοπό τη διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (άδειες εκμετάλλευσης χρήσης, ευρεσιτεχνίες, σήματα, βιομηχανικά σχέδια κ.λπ.) και η αεροπλοΐα (καταχώρηση αεροσκαφών, ιδιωτικών αεροσκαφών και ελικοπτέρων), είναι κάποιες από τις χρήσεις τους που συναντώνται στις σύγχρονες κοινωνίες.

Στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται κυρίως στην αγορά και ανέγερση ακινήτων, στην ναυτιλία, σε χρηματιστηριακές και εμπορικές συναλλαγές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Ωστόσο, είναι γεγονός ότι ορισμένες από τις δραστηριότητες και χρήσεις των υπεράκτιων εταιρειών ήταν ή γίνονται στη πορεία παράνομες. Επί παραδείγματι, σε αυτές συγκαταλέγονται η φοροδιαφυγή, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας καθώς και πολλές άλλες απάτες.

1.6. Διαδικασία σύστασης Υπεράκτιων Εταιρειών.

Η σύσταση αναλαμβάνεται από εξουσιοδοτημένα νομικά ή φυσικά πρόσωπα στη χώρα σύστασης, ενώ το καταστατικό έχει την μορφή απλού ιδιωτικού εγγράφου, και παρέχει μεγάλη ελευθερία ως προς το περιεχόμενό του στην ιδιωτική πρωτοβουλία, καθώς συνήθως πρέπει απαραίτητως να περιέχει μόνο βασικές πληροφορίες, όπως την επωνυμία της εταιρείας, την εταιρική της μορφή, τον τύπο των μετοχών και το μετοχικό της κεφάλαιο. Αυτό κατατίθεται στο τηρούμενο σε κάθε χώρα μητρώο εταιρειών και εγκρίνεται και επικυρώνεται από

⁷ Μπόλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935

την αρμόδια αρχή αυτής. Σε ορισμένες χώρες απαιτείται το ιδρυτικό έγγραφο να φέρει συμβολαιογραφική θεώρηση ή και να συνταχθεί συμβολαιογραφικά εφόσον η εταιρεία είναι ανώνυμη. Η αρμόδια αρχή εκδίδει με την ίδρυση της εταιρείας και το σχετικό πιστοποιητικό ιδρύσεώς της. Ως προς το κεφάλαιο της εταιρείας, σημειώνεται πως έχει συνήθως συμβολικό χαρακτήρα και δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας. Επίσης, ως προς τις μετοχές της εταιρείας παρατηρείται ιδιαίτερη ευελιξία, καθώς μεταβιβάζονται ελεύθερα από τον εκάστοτε μέτοχο ή κάτοχο αυτών. Βασικό δε χαρακτηριστικό γνώρισμα των μετοχών των εταιρειών αυτών, είναι η δυνατότητα μεταβίβασής τους, χωρίς να απαιτείται η φυσική παρουσία του μετόχου, καθώς η απαιτούμενη διαδικασία μπορεί να περατωθεί από τον εκάστοτε διαχειριστή της εταιρείας μαζί με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, προστατεύοντας έτσι το κυρίαρχο γνώρισμα και πλεονέκτημα των εταιρειών, αυτό της πλήρους ανωνυμίας των μετόχων της εταιρείας⁸.

⁸ Μπόλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

2.1. Ο κόσμος των Φορολογικών Παράδεισων.

Η ανάγκη συγκεκριμένων κρατών για οικονομική επιβίωση και γρήγορη οικονομική ανάπτυξη, κρατών κατά κύριο λόγο μικρού μεγέθους, χωρίς σημαντικούς οικονομικούς και φυσικούς πόρους, με ελάχιστες δυνατότητες οικονομικής αυτοτέλειας και συνήθως κοντά σε κάποιο σημαντικό οικονομικό κέντρο, οδήγησε στη δημιουργία υπεράκτιων κέντρων. Έτσι, οι ειδικές οικονομικές και άλλες διευκολύνσεις που δινόταν σε αλλοδαπές επιχειρήσεις, αποτέλεσε για αυτά την μοναδική διέξοδο για προσέλκυση ξένων κεφαλαίων.

Σύμφωνα με τον ορισμό του ΟΟΣΑ⁹ ως φορολογικός παράδεισος (*tax heaven, paradise fiscal*) νοείται η δικαιοδοσία που παρέχει τη δυνατότητα αποφυγής καταβολής φόρων, οι οποίοι έπρεπε διαφορετικά να καταβληθούν σε άλλο κράτος.

Με τον όρο φορολογικός παράδεισος χαρακτηρίζονται γενικά χώρες-κράτη που έχουν θεσπίσει πολύ μικρές φορολογικές επιβαρύνσεις ειδικά για ξένους επενδυτές. Ορισμένα κράτη, όπως προαναφέρθηκε, προκειμένου να προσελκύσουν ξένους επενδυτές, θέσπισαν ειδικούς φορολογικούς νόμους, σύμφωνα με τους οποίους όποιος ξένος επενδυτής δημιουργήσει μια εταιρεία με έδρα το έδαφός τους, θα καταβάλει πολύ μειωμένη φορολογία έναντι της προβλεπόμενης εκείνης στη χώρα της μόνιμης διαμονής του. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, φυσικά ή ακόμη και νομικά πρόσωπα, καθώς και διεθνείς εταιρείες να καταφεύγουν σ' αυτά τα κράτη και να δημιουργούν εταιρίες, τις λεγόμενες υπεράκτιες εταιρείες, με έδρα αυτούς τους «παραδείσους». Απώτερο σκοπό έχουν την μικρότερη δυνατή φορολογική τους επιβάρυνση, και κατ' επέκταση την απαλλαγή φορολογίας τους από τη χώρα της μόνιμης διαμονής τους.

⁹ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (αγγλικά: Organization for Economic Co-operation and Development): διεθνής οργανισμός εκείνων των αναπτυσσόμενων χωρών που υποστηρίζουν τις αρχές της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας και της οικονομίας της ελεύθερης αγοράς.

Το 1988 ο ΟΟΣΑ συνέστησε τέσσερα κριτήρια προκειμένου να χαρακτηρίσει ένα κράτος-δικαιοδοσία, ως «φορολογικό παράδεισο». Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

- ♦ Η έλλειψη οποιασδήποτε φορολόγησης ή την επιβολή πολύ χαμηλών φόρων εισοδήματος,
- ♦ Η απουσία αποτελεσματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών των κρατών, αναφορικά με τα πρόσωπα που ωφελούνταν από τη μηδενική ή χαμηλή φορολόγηση.
- ♦ Η έλλειψη διαφάνειας, αφενός ως προς την εφαρμογή της φορολογικής νομοθεσίας, αφετέρου ως προς τη διοικητική συνεργασία των αρχών.
- ♦ Η απουσία ουσιαστικών δραστηριοτήτων στα επίμαχα κράτη και η χρησιμοποίησή τους αποκλειστικά για φορολογικούς σκοπούς¹⁰.

Σύμφωνα με την έκθεση του ΟΟΣΑ «*Επιζήμιος Φορολογικός Ανταγωνισμός: Ένα Αναδυόμενο Παγκόσμιο Ζήτημα*», η οποία δημοσιεύθηκε το 1998, αποδίδονται τέσσερα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στο φορολογικό παράδεισο. Πρώτον, ένας φορολογικός παράδεισος επιβάλλει ελάχιστους, ακόμη και μηδενικούς, φορολογικούς συντελεστές. Δεύτερον, δεν ανταλλάσσει πληροφορίες περί φορολογικών θεμάτων με τις χώρες καταγωγής των κεφαλαίων. Τρίτον, ισχύει το τραπεζικό απόρρητο και, ως τελευταίο χαρακτηριστικό, δεν πραγματοποιείται πραγματική οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με το δημιουργούμενο εισόδημα¹¹.

Στους φορολογικούς παραδείσους δεν αναπτύσσεται η κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα του νομικού προσώπου, αλλά χρησιμοποιείται αποκλειστικά για λόγους φοροαποφυγής, ανωνυμίας των μετόχων και της δυνατότητας, που συνήθως παρέχεται, ελεύθερης διαμόρφωσης του καταστατικού, δίδεται δηλαδή μεγάλη ελευθερίας στους ιδρυτές να διαμορφώσουν τη σχέση τους, χωρίς την ύπαρξη διατάξεων αναγκαστικού δικαίου¹².

¹⁰ www.oecd.gr : «counteringoffshoretaxevasion»,p.11

¹¹ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/18495>

¹² Παμπούκης, Χ.Π. (2004). Νομικά πρόσωπα και ιδίως εταιρείες στις συγκρούσεις νόμων. Εκδόσεις Σάκουλα. Αθήνα.

2.2. Λίστα Φορολογικών Παραδείσων.

Στην υπουργική απόφαση 1017621/10262/Β0012-2006 με το υπό στοιχεία ΔΑΦΦΕ/CFΑ/ΦΗΡ (2000)/REV1/CONF έγγραφο του ΟΟΣΑ κοινοποιήθηκε λίστα κρατών που έχουν χαρακτηρισθεί ως φορολογικοί παράδεισοι και είναι οι εξής:

- ♦ Ανδόρα.
- ♦ Ανγκοίλα- εξαρτώμενο έδαφος του Ην. Βασιλείου.
- ♦ Αντικούα και Μπαρμούντα.
- ♦ Αρούμπα.
- ♦ Κοινοπολιτεία των Μπαχάμες.
- ♦ Μπαχρέιν.
- ♦ Μπελίζ.
- ♦ Βρετανικοί Παρθένοι νήσοι - εδάφη του Ην. Βασιλείου
- ♦ Νήσοι του Κουκ - εξαρτώμενο έδαφος της Ζηλανδίας.
- ♦ Δομινικανή Κοινοπολιτεία.
- ♦ Γιβραλτάρ - εξαρτώμενο έδαφος του Ην. Βασιλείου.
- ♦ Γρενάδα.
- ♦ Γκέρνσει/Σαρκ/Αλδερνέι - Εξαρτώμενα εδάφη από το στέμμα της Αγγλίας.
- ♦ Νήσος του Μαν - εξαρτώμενο έδαφος από το στέμμα της Αγγλίας.
- ♦ Τσέρσει - εξαρτώμενο έδαφος από το στέμμα της Αγγλίας.
- ♦ Λιβερία.
- ♦ Πριγκιπάτο του Λιχενστάιν.
- ♦ Δημοκρατία των Μαλβίδων.
- ♦ Δημοκρατία των νήσων Μάρσαλ.
- ♦ Πριγκιπάτο του Μονακό.
- ♦ Μοντσεράτ-έδαφος του Ην. Βασιλείου.
- ♦ Δημοκρατία του Ναούρου.
- ♦ Ολλανδικές Αντίλλες - έδαφος της Ολλανδίας.
- ♦ Νίουι - συνδεδεμένο με τη Ν. Ζηλανδία.
- ♦ Παναμάς.
- ♦ Σαμόα.
- ♦ Δημοκρατία των Σεϋχέλλες.
- ♦ Αγ. Λουκία.
- ♦ Ομοσπονδία του Αγ. Χριστόφορου και Νέβις.
- ♦ Αγ. Βικέντιος και Γκρεναντίνες.
- ♦ Τόνγκα.
- ♦ Τούρκς και Κάικος- εδάφη του Ην. Βασιλείου.
- ♦ Παρθένα νησιά των Η.Π.Α.

♦ Δημοκρατία του Βανουάτου.

Οι ισχυρές χώρες του κόσμου, γνωστές και ως G-7 (Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιαπωνία, Ιταλία, ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο)¹³, συνιστούν μερικά από τα έθνη με την υψηλότερη επιβολή φόρων στον κόσμο. Από την άλλη, υπάρχουν κάποιες χώρες, όπως για παράδειγμα η Ελβετία, το Λιχτενστάιν, η Αυστρία, ο Παναμάς, η Μπελίζε και το Χονγκ Κονγκ, ιδανικοί φορολογικοί παράδεισοι. Ενδεικτικά, η Ελβετία (πόλος έλξης αρκετών Ελλήνων επιχειρηματιών), είναι μια από τις πιο ισορροπημένες πολιτικά και οικονομικά χώρες στον κόσμο, η οποία αποτελεί ένα εξαιρετικό χρηματοοικονομικό κέντρο με υψηλό επίπεδο επαγγελματικών υπηρεσιών. Επί παραδείγματι, το τραπεζικό απόρρητο που ισχύει προστατεύεται και δεν μπορεί να αρθεί από τις φορολογικές αρχές ένα προκύψει κάποιο ζήτημα φορολογίας. Επίσης, συναλλαγματικοί έλεγχοι και έλεγχοι για επενδύσεις από και προς τη χώρα δεν γίνονται. Δεν είναι επομένως τυχαίο ότι πάνω από το ένα τρίτο των ακινήτων όλου του κόσμου το διαχειρίζεται η Ελβετία¹⁴.

¹³ https://en.wikipedia.org/wiki/Group_of_Seven

¹⁴ <http://www.taxjustice.net/>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

3.1. Η αντιμετώπιση των Υπεράκτιων Εταιρειών στην ελληνική έννομη τάξη.

Σύμφωνα με την εγκύκλιο διαταγή του Υπουργείου Οικονομικών 1021764/10217/Β0012/ΠΟΛ.1041/05.03.2003 τα κριτήρια με βάση τα οποία μπορεί μια εταιρεία να χαρακτηριστεί ως υπεράκτια είναι τα εξής:

- Ο εκδότης του φορολογικού στοιχείου δεν είναι παραγωγός- κατασκευαστής του προϊόντος, αλλά μεσολαβητής- κατασκευαστής.
- Στα εκδιδόμενα φορολογικά στοιχεία (εκτός λίγων εξαιρέσεων) δεν αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, καθόσον οι περισσότερες υπεράκτιες εταιρείες δεν διαθέτουν ΑΦΜ.
- Ως διεύθυνση της έδρας της εταιρείας τις περισσότερες φορές αναγράφεται το Β.Ο. (BOX OFFICE) εταιρεία γραμματοκιβωτίου¹⁵.

Σε περίπτωση που δεν μπορεί να προσδιοριστεί με βάση τα παραπάνω στοιχεία εάν η εταιρεία έχει την ιδιότητα της υπεράκτιας, οι επιχειρήσεις που προμηθεύονται πάγια περιουσιακά στοιχεία δεσμεύονται να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία που θα τους ζητηθούν από έλεγχο. Ενδεικτικά, τα στοιχεία αυτά είναι τα εξής:

- ♦ Ισολογισμός της εταιρείας για να διαπιστωθεί η ύπαρξη δραστηριότητας παγίων και προσωπικού.
- ♦ Στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό και τις εγκαταστάσεις της εταιρείας.
- ♦ Στοιχεία δραστηριότητας της εταιρείας.

Επιπροσθέτως, άλλα στοιχεία που μπορούν να φανερώσουν το εάν μια εταιρεία είναι όντως υπεράκτια είναι: η αναγραφή και της ιθαγένειας των μετόχων/εταίρων στο καταστατικό ίδρυσης της εταιρείας, καθώς και η συσχέτιση των εκπροσώπων με τους ενοικιαστές οικιών. Τα παραπάνω ισχύουν, σύμφωνα με τις

¹⁵ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/9202/hl/%CE%A0%CE%9F%CE%9B.1041>

διατάξεις της περίπτωσης β' του άρθρου 30 του Ν. 3091/2002, για διαχειριστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1^η Ιανουαρίου 2003 και μετά¹⁶.

Η ποικιλομορφία των δράσεων που αναπτύσσονται από τις υπεράκτιες εταιρείες παγκοσμίως, ομοίως και στην Ελλάδα, καθιστούν αναγκαία την ύπαρξη συγκεκριμένων νομοθετικών πλαισίων, ώστε να περιορίζουν και να αποτρέπουν παράνομες δράσεις.

Η Ελλάδα με τον α.ν. 89/1967 «περί εγκαταστάσεως εν Ελλάδι αλλοδαπών εμποροβιομηχανικών εταιρειών», όπως αυτός ισχύει σήμερα, διαθέτει θεσμικό πλαίσιο για τη σύσταση και λειτουργία των υπεράκτιων εταιρειών¹⁷.

2.1.1. Σε επίπεδο Εταιρικού Δικαίου.

Ένα ζήτημα το οποίο θα κλιθεί να αντιμετωπίσει ο εφαρμοστής του δικαίου σε μια διαφορά μεταξύ υπεράκτιας εταιρείας και Έλληνα δανειστή, είναι εκείνο του εφαρμοστέου δικαίου της πραγματικής ή καταστατικής έδρας. Η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την υπ' αριθμ. 2/2003 απόφαση της έκρινε ότι: « η ικανότητα του νομικού προσώπου ρυθμίζεται από το δίκαιο της έδρας του κατά το άρθρο 10. Ως έδρα νοείται η πραγματική και όχι η καταστατική. Ένα συνεπώς δεν έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις ιδρύσεως που επιτάσσει το ελληνικό δίκαιο για συγκεκριμένο εταιρικό τύπο, η εν λόγω εταιρεία είναι άκυρη».

Το ελληνικό δίκαιο εισάγει με το ν. 791/1978 απόκλιση από τον κανόνα της πραγματικής έδρας για τις ναυτιλιακές εταιρείες (πλοιοκτήτριες ή διαχειρίστριες εταιρείες πλοίων), καθώς οι εταιρείες αυτές δεν διέπονται από το δίκαιο της καταστατικής τους έδρας. Για να μην θεωρηθούν άκυρες, ο Έλληνας νομοθέτης έσπευσε να παρέμβει νομοθετικά, θεσπίζοντας των ανωτέρω απόκλιση υπέρ της καταστατικής έδρας¹⁸.

Σύμφωνα με τον Παμπούκη Χ.: «ο κανόνας είναι η πραγματική έδρα, το στοιχείο δηλαδή εκείνο, που καθιστά απτή την ύπαρξη της αυθύπαρκτης ιδεατής οντότητας ως οργανισμού. Η πραγματική έδρα, είναι ο εκάστοτε βαρύνων τόπος για

¹⁶ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/9202/hl/%CE%A0%CE%9F%CE%9B.1041>

¹⁷ ΦΕΚ/Α/132/1.8.1967

¹⁸ Μπώλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935

το νομικό πρόσωπο, στον οποίο λαμβάνονται οι σοβαρότερες αποφάσεις για την υπόστασή του. Κατά το δίκαιο της έδρας κρίνεται, αν τηρήθηκε ο προβλεπόμενος τύπος και η διαδικασία ιδρύσεως, οι προϋποθέσεις κτήσεως της νομικής προσωπικότητας, το παράνομο ή ανήθικο του σκοπού και καθορίζεται το χρονικό σημείο ενάρξεως της νομικής προσωπικότητας και η εν γένει ύπαρξή του. Το ελληνικό ιδιωτικό διεθνές δίκαιο υιοθετεί την εφαρμογή του δικαίου της πραγματικής έδρας, ως κανόνα, και το ελληνικό ουσιαστικό δίκαιο απαιτεί την τήρηση ορισμένου τύπου για την έγκυρη σύσταση εταιριών, όταν η πραγματική τους έδρα είναι στην Ελλάδα, ανεξάρτητα του αν έχουν τηρηθεί οι διαδικασίες και ο τύπος του δικαίου της καταστατικής έδρας. Επομένως, υπεράκτιες εταιρείες, που συστάθηκαν σύμφωνα με κάποιο αλλοδαπό δίκαιο, νομίμως έχουν την πραγματική τους έδρα στην Ελλάδα, αλλά κινδυνεύουν να θεωρηθούν ανωμάλως ιδρυθείσες, με τις συνέπειες που επέρχονται ως προς το εταιρικό πέπλο»¹⁹.

2.1.2. Σε επίπεδο Φορολογικού Δικαίου.

Προκειμένου να περιοριστούν κατά το δυνατόν οι σημαντικότερες απώλειες εσόδων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, έχουν θεσπιστεί μια σειρά από φορολογικά αντικίνητρα. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του ν. 3091/2002 επιβλήθηκε αρχικά η καταβολή ετήσιου φόρου της τάξεως του 3% επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων που κατέχουν υπεράκτιες εταιρείες, ο οποίος μετά το 2010 ανήλθε στο 15% ετησίως επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων.

Ακόμη, ότι αφορά στο ζήτημα της έκδοσης εικονικών τιμολογίων²⁰, ο φορολογικός νομοθέτης θέσπισε αντικίνητρα στο άρθρο 51B1ΚΦΕ, σύμφωνα με το

¹⁹ Παμπούκης, Χ.Π. (2004). *Νομικά πρόσωπα και ιδίως εταιρείες στις συγκρούσεις νόμων*. Εκδόσεις Σάκουλα. Αθήνα. Σελ.189

²⁰ Εικονικό τιμολόγιο: Εικονικό είναι το στοιχείο που εκδίδεται για συναλλαγή ανύπαρκτη στο σύνολό της ή για μέρος αυτής (εικονικότητα ως προς τη συναλλαγή) ή για συναλλαγή που πραγματοποιήθηκε μεν αλλά από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο στοιχείο ή το ένα από αυτά είναι άγνωστο φορολογικά πρόσωπο, με την έννοια ότι δεν έχει δηλώσει την έναρξη του επιτηδεύματός του ούτε έχει θεωρήσει στοιχεία στην κατά τόπο αρμόδια, σύμφωνα με την αναγραφόμενη στο στοιχείο διεύθυνση, δημόσια οικονομική υπηρεσία (εικονικότητα ως προς το πρόσωπο). Εικονικό είναι επίσης, το στοιχείο που φέρεται ότι εκδόθηκε ή έχει ληφθεί από εικονική εταιρία, κοινοπραξία, κοινωνία ή άλλη οποιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή από φυσικό πρόσωπο για

οποίο δεν αναγνωρίζονται τιμολόγια αυτού του είδους, ως δαπάνες που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα ή από το φορολογητέο εισόδημα, εκτός αν ο ενδιαφερόμενος αποδείξει ότι οι δαπάνες αυτές αφορούν πραγματικές και συνήθεις συναλλαγές και δεν έχουν αποτέλεσμα τη μεταφορά κερδών ή εισοδημάτων ή κεφαλαίου, με σκοπό τη φοροαποφυγή ή φοροδιαφυγή.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, στην Ελλάδα ο αριθμός των υπεράκτιων εταιρειών, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΔΟΕ καταγεγραμμένα από τους Μελά,Δ. και Μελά,Κ., ανέρχεται σε 18.310 επιχειρήσεις εκ των οποίων οι 9.500 δραστηριοποιούνται στο Λεκανοπέδιο. Από αυτές, οι 1.000 θεωρούνται εταιρείες «φαντάσματα», καθώς δεν έχουν δηλώσει εκπρόσωπο και δεν διαθέτουν ΑΦΜ. Το 2012 υποβλήθηκαν από νομικά πρόσωπα 3.391 δηλώσεις ειδικού φόρου επί των ακινήτων, εκ των οποίων φορολογητέες ήταν οι 30 με συνολικό φόρο 8.490.077 ευρώ²¹.

2.1.3. Σε επίπεδο Ποινικού Δικαίου.

Η αντιμετώπιση της εμπλοκής υπεράκτιων εταιρειών κατά τη διαδικασία νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί ένα ζήτημα μείζονος σημασίας για κάθε έννομη τάξη. Τα Πιστωτικά Ιδρύματα καθώς και νομικά επαγγέλματα (δικηγόροι, συμβολαιογράφοι) καλούνται να αντιμετωπίσουν συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσα και έξω από υπεράκτιες εταιρείες.

Ξεκινώντας από τις υποχρεώσεις των Πιστωτικών Ιδρυμάτων και στην περίπτωση κατά την οποία εμπλέκονται σε συναλλαγές με υπεράκτιες εταιρείες, είναι υποχρεωμένα να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την πλήρη διαπίστωση της διάρθρωσης, της κυριότητας και του ελέγχου της εταιρείας και την εξακρίβωση της

το οποίο αποδεικνύεται ότι είναι παντελώς αμέτοχο με τη συγκεκριμένη συναλλαγή, οπότε στην τελευταία αυτή περίπτωση η σχετική διοικητική κύρωση επιβάλλεται, και η ποινική δίωξη ασκείται κατά του πραγματικού υπεύθυνου που υποκρύπτεται. Τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία συναλλαγής κατώτερη της πραγματικής θεωρούνται πάντοτε ως ανακριβή, ενώ τα φορολογικά στοιχεία στα οποία αναγράφεται αξία μεγαλύτερη της πραγματικής θεωρούνται ως εικονικά κατά το μέρος της μεγαλύτερης αυτής αξίας (Ν.2523/1997).

²¹Μελάς, Δ. Μελάς, Κ. (2013). *Διεθνής φορολογικός σχεδιασμός*. Εκδόσεις IMIA

ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων φυσικών προσώπων. Ακόμη, ένα υπάρξει αλλαγή στους πραγματικούς δικαιούχους της εταιρείας ή μεταβιβαστούν μετοχές πραγματικών δικαιούχων σε τρίτο, κ.ά. τότε η Τράπεζα οφείλει να εξετάσει κατά πόσον ενδείκνυται ή όχι να συνεχιστεί η επιχειρησιακή σχέση.

Αξίζει να αναφερθεί ιδιαίτερα, ο καθοριστικός ρόλος των Συστάσεων της FATF/GAFI (Financial Action Task force/ Groupe d'Action financiere), της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης²², η οποία συστήνει νομοθετικές και κανονιστικές ρυθμίσεις με στόχο την λήψη εύλογων μέτρων από τις Τράπεζες για την αποφυγή παράνομων δραστηριοτήτων.

Ότι αφορά τα νομικά επαγγέλματα εφαρμόζεται απαρέγκλιτα ο ν. 3691/2008 για το ξέπλυμα, αφού σύμφωνα με το άρθρο 5-1 στοιχ. ιγ' του νόμου αυτού υπόχρεα πρόσωπα νοούνται συμβολαιογράφοι και δικηγόροι: «όταν συμμετέχουν είτε ενεργώντας εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους στο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων είτε βοηθώντας στον σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους». Ο ίδιος ο νόμος περιλαμβάνει μια περιπτωσιολογία των συναλλαγών που αφορούν: i) στην αγορά ή πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων, ii) στη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους, iii) στο άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών, λογαριασμών ταμιευτηρίου ή λογαριασμών τίτλων, iv) στην οργάνωση των αναγκαίων εισφορών για τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών, v) στη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών, εμπιστευμάτων (trusts) ή ανάλογων νομικών σχημάτων. Η παροχή νομικών συμβουλών εξακολουθεί να υπόκειται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο δικηγόρος ή ο συμβολαιογράφος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή εάν οι νομικές συμβουλές του παρέχονται με σκοπό τη διάπραξη αυτών των αδικημάτων ή εν γνώσει του γεγονότος ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές, προκειμένου να διαπράξει τα ως άνω αδικήματα²³.

²² <http://www.fatf-gafi.org/>

²³ Μπόλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

4.1. Υπεράκτιες Εταιρείες και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Οι υπεράκτιες εταιρείες έχουν σχεδόν ταυτισθεί με φαινόμενα φοροδιαφυγής, φορολογικής απάτης, φοροαποφυγής και νομιμοποίησης χρημάτων προερχόμενα από εγκληματικές δραστηριότητες. Η εξασφάλιση του απορρήτου και της ανωνυμίας των μετόχων συμβάλλουν καθοριστικά στην επιλογή της χρήσης τέτοιου είδους μορφωμάτων προς την εκπλήρωση των σκοπών αυτών. Φαινόμενα όπως η φοροαποφυγή και φοροδιαφυγή, είναι από μονά τους ικανά να διαβρώσουν και να κλονίσουν τις φορολογικές βάσεις των κρατών και την μακροοικονομική τους σταθερότητα.

Η ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων που χαρακτηρίζει την παγκόσμια οικονομία σε συνδυασμό με το πολλές φορές διαβρωμένο πολιτικό και κοινωνικό υπόβαθρο των κρατών, έδωσε την ευκαιρία για την ανάπτυξη της ιδέας του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος. Μέσω των υπεράκτιων εταιρειών, η ανακύκλωση κερδών προερχόμενα από παράνομες δραστηριότητες, μπορεί πλέον να συμβεί. Εγκληματίες ή ομάδες εγκληματιών έχοντας στη διάθεση τους χρήμα, υλικά μέσα και την κατάλληλη οργανωτική συγκρότηση, επωφελούνται από τα πλεονεκτήματα μιας υπεράκτιας εταιρείας για να προβούν εν συνεχεία σε παράνομες πράξεις (λαθρεμπόριο όπλων, διακίνηση ναρκωτικών, κ.ά.).

Στην Ελλάδα ο ορισμός που ισχύει σύμφωνα με το νόμο 2145/1993 σχετικά με την «Ρύθμιση θεμάτων εκτελέσεως ποινών, επιταχύνσεως και εκσυγχρονισμού των διαδικασιών απονομής δικαιοσύνης και άλλων θεμάτων», είναι ο εξής: *προβαίνει σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες «...όποιος από κερδοσκοπία ή με σκοπό να συγκαλύψει την αληθή προέλευση ή να παράσχει συνδρομή σε πρόσωπο που ενέχεται στα κατωτέρω εγκλήματα, προκειμένου αυτό να αποφύγει τα δώδεκα, την εκτέλεση επιβληθείσας ποινής ή μέτρου ασφαλείας ή δημεύσεως αγοράζει, αποκρύπτει, λαμβάνει ως εμπράγματα ασφάλεια, δέχεται στην κατοχή του, καθίσταται οπωσδήποτε δικαιούχος, μετατρέπει ή μεταβιβάζει οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο που προέρχεται από έγκλημα...»*. Στον ορισμό αυτό έγινε αργότερα κάποια τροποποίηση με το Άρθρο 2 του νόμου για την πρόληψη και τη καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές

δραστηριότητες σύμφωνα με τον οποίο προβαίνει σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες «...όποιος μεταβιβάζει ή μετατρέπει περιουσία προερχόμενη από εγκληματική δραστηριότητα ή από συμμετοχή σε εγκληματική δραστηριότητα προκειμένου να αποφύγει τις συνέπειες της πράξεως του, λαμβάνει ως ενέχυρο, κατέχει ή χρησιμοποιεί περιουσία ή μεσολαβεί στη μεταβίβαση, στη μετατροπή ή σε πράξη που αποσκοπεί στην απόκρυψη περιουσίας, γνωρίζοντας ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα...».

Αναφορικά με τον όρο «βρώμικο χρήμα» θα πρέπει να αναφερθεί ότι δηλώνει το σύνολο των εσόδων ή των προσόδων ή το εισόδημα που προκύπτει από τη διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Πολλές φορές συναντάμε και τον όρο «μαύρο χρήμα» που προκύπτει από αθέμιτες δραστηριότητες της παραοικονομίας. Το βρώμικο ή μαύρο χρήμα θα πρέπει να «ξεπλυθεί» προκειμένου να καλυφθεί η παράνομη προέλευση του.

4.2. Συμβολή υπεράκτιων εταιρειών στη νομιμοποίηση παρανομών εσόδων.

Οι υπεράκτιες εταιρείες αποτελούν το ιδανικό σχήμα για τη κάλυψη των παράνομων δραστηριοτήτων και το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, αφού, όπως έχει προαναφερθεί, προσφέρουν ανωνυμία και τραπεζικό απόρρητο, μηδενικό κόστος σύστασης και συντήρησης και χαλαρό νομοθετικό πλαίσιο.

Η ίδρυση των υπεράκτιων εταιρειών γίνεται σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο της δικαιοδοσίας της καταστατικής τους έδρας. Από τη στιγμή που επιτρέπεται στους μετόχους των εταιρειών αυτών, να εξασφαλίζουν την ανωνυμία τους μέσω *nominees shareholders* (εκπροσώπους μετόχους) και κάποιες από τις δικαιοδοσίες δεν έχουν υπογράψει συμβάσεις ανταλλαγής πληροφοριών με άλλες χώρες, οι υπεράκτιες εταιρείες καθίστανται ένα κοινό εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται από εγκληματίες στο ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Ωστόσο, η άσκηση παράνομων δραστηριοτήτων, όπως είναι αυτή του ξεπλύματος χρήματος, δεν ταυτίζεται ούτε υφίσταται λόγο της ύπαρξης και λειτουργίας των υπεράκτιων εταιρειών. Τα φαινόμενα παρανομίας έχουν απλώς «εκμεταλλευτεί» το αντίστοιχο φαινόμενο των υπεράκτιων εταιρειών.

4.3. Στάδια διαδικασίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Πρώτο στάδιο-Τοποθέτηση: σε αυτό το στάδιο, το οποίο κρίνεται και ως το πιο επικίνδυνο, το ρευστό χρήμα από τις παράνομες δραστηριότητες τραπεζικούς λογαριασμούς ή σε άλλους χρηματοπιστωτικούς κλάδους. Εκεί μετατρέπεται σε νόμιμες αξίες και ενσωματώνεται στο νόμιμο οικονομικό σύστημα. Με την ολοκλήρωση της τοποθέτησης τα παράνομα έσοδα δεν έχουν πλέον τη μορφή ρευστού χρήματος.

Δεύτερο στάδιο-Διαστρωμάτωση: στο στάδιο αυτό τα τοποθετημένα χρηματικά ποσά μεταφέρονται, είτε με τη μορφή λογιστικού χρήματος, είτε με τη μορφή πολύτιμων μετάλλων, σε διάφορα οικονομικά κέντρα τα οποία εξασφαλίζουν διακριτικότητα. Εκεί γίνεται η αποσύνδεση των παράνομων εσόδων από την πραγματική τους προέλευση. Αρχικά, προτιμούνται τα μικρά υπεράκτια τραπεζικά κέντρα μέσω των οποίων μεταφέρονται τα κεφάλαια σε παγκόσμια χρηματοπιστωτικά κέντρα με τη χρήση ποικίλων τραπεζικών λογαριασμών. Για να καλύψουν τις δραστηριότητες τους, στηρίζονται τις περισσότερες φορές στα νομοθετικά κατοχυρωμένα επαγγελματικά απόρρητα, όπως είναι το τραπεζικό, το δικηγορικό, το χρηματιστηριακό, κ.ά. παράλληλα με τη χρήση υπεράκτιων εταιρειών ως δικαιούχων των τραπεζικών λογαριασμών.

Τρίτο στάδιο-Ολοκλήρωση: στο στάδιο της ολοκλήρωσης τα έσοδα που νομιμοποιήθηκαν επανατοποθετούνται στην οικονομία με τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανίζονται ως πραγματικά επιχειρηματικά κεφάλαια. Η διαδικασία της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες και εγκληματικές δραστηριότητες λαμβάνει τέλος όταν τα περιουσιακά στοιχεία αποκτώντας νόμιμη μορφή, είτε μεταβιβάζονται εκ νέου στον κύκλο του *δράστη*, είτε διοχετεύονται σε άλλες μεσομακροπρόθεσμες επενδύσεις. Επομένως, δημιουργείται ένας ιστός περίπλοκων συναλλαγών, όπου με αυτόν τον τρόπο τα έσοδα ρευστοποιήσεων περιουσιακών στοιχείων ή νόμιμων επιχειρήσεων ξεπλένονται²⁴.

²⁴ Κάτσιος, Σ. (1998). *Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Η γεωπολιτική του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος: το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες*. Εκδόσεις Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη.

Ο τρόπος που χρησιμοποιούνται οι υπεράκτιες εταιρείες στα τρία προαναφερθέντα στάδια της διαδικασίας ξεπλύματος μαύρου χρήματος είναι συνήθως ο ακόλουθος: Στη πρώτη φάση, τη φάση της τοποθέτησης, ο ρόλος των εταιρειών είναι σχετικά περιορισμένος. Ο ιδιοκτήτης ή διαχειριστής μιας «νόμιμης» εταιρείας-βιτρίνας καταθέτει σταδιακά μαζί με τα κέρδη της εταιρείας σε τραπεζικούς λογαριασμούς αυτής και μέρος του παράνομου χρήματος. Στη δεύτερη φάση, που απαιτείται μεγάλη κινητικότητα του χρήματος, ώστε να μην μπορεί να αποκαλυφθεί η πηγή αυτού, συνήθως συμβαίνει να αγοράζονται μετοχές υπεράκτιων εταιρειών με χρήματα που έχουν διασκορπιστεί σε μικρά επί μέρους τμήματα σε πολλούς διαφορετικούς λογαριασμούς, ώστε να μην κινούν τις υποψίες των αρμοδίων διωκτικών και φορολογικών αρχών, και μετέπειτα να γίνονται επενδύσεις των υπεράκτιων αυτών εταιρειών στο έδαφος που θέλουν να εισαχθεί το ξεπλυμένο χρήμα. Τέλος, στην τρίτη φάση, όπου το βρώμικο χρήμα μεταλλάσσεται σε καθαρό, οι υπεράκτιες εταιρείες χρησιμεύουν για να προσδώσουν στο βρώμικο χρήμα την ταυτότητα προϊόντος ή κέρδους από μια καθόλα νόμιμη συναλλαγή²⁵.

4.4. Μορφές Υπεράκτιων Εταιρειών και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

- *Εταιρείες- φαντάσματα*: οι εταιρείες φαντάσματα υφίστανται μόνο ονομαστικά. Δεν υπάρχει κάποια μορφή σύστασης, καταχώρησης ή δημοσίευσης της εταιρικής τους μορφής. Εμφανίζονται τις περισσότερες φορές σε φορτωτικά έγγραφα και εντολές εμβασμάτων με την ιδιότητα του παραλήπτη ή άλλου τρίτου προσώπου προκειμένου να αποκρύπτεται ο τελικός λήπτης των παράνομων χρημάτων.
- *Εταιρείες- βιτρίνα*: μπορεί να χαρακτηριστεί ως σύνθετος τύπος εταιρειών καθώς επιδίδονται και σε νόμιμες ενέργειες με απώτερο σκοπό να καλυφθούν οι παράνομες. Ιδανικές μορφές τέτοιων εταιρειών είναι εκείνες που λόγο του αντικειμένου δραστηριότητας έχουν υψηλό βαθμό ρευστότητας και σταθερά έξοδα,

²⁵ Ζέρβα, Χ., (2001). Εξωχώριες εταιρείες και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ενέργειες. Ποιν. Δικ. 10/2001,σελ 1046.

όπως είναι τα εστιατόρια, τα μεσιτικά γραφεία, τα πρακτορεία ταξιδιών κ.ά. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η δυνατότητα διοχέτευσης χρημάτων στο νόμιμο χρηματοοικονομικό σύστημα, διατηρώντας την ανωνυμία τους και η χρησιμοποίηση τους ως πηγή δικαιολόγησης δαπανών και διαβίωσης.

➤ *Εταιρείες- σφραγίδα*: η εν λόγω εταιρεία συστήνεται εξαιρετικά εύκολα και γρήγορα καθώς αποτελείται μόνο από τα έγγραφα της ίδρυση και έναν τοπικό σύνδεσμο, συνήθως ένα δικηγόρο, ο οποίος λειτουργεί ως διαχειριστής της. Η υπεράκτια εταιρεία-σφραγίδα εμφανίζεται ως νομικό πρόσωπο που ενεργεί αντί αυτού αποκρύπτοντας το φυσικό πρόσωπο του δράστη. Στη πράξη χρησιμοποιούνται ως κρίκος μιας αλυσίδας παράνομων οικονομικών συναλλαγών και λύνονται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Επί παραδείγματι, πραγματοποιούν μια εικονική αγορά και πώληση, κινούν έναν τραπεζικό λογαριασμό με τα αντίστοιχα ποσά και αμέσως διαλύονται, έτσι ώστε αν αργότερα αναζητηθούν για να ελεγχθούν οι λογιστικές εγγραφές να καθίσταται ιδιαίτερα δύσκολος ο έλεγχος τους.

4.5. Φορείς καταπολέμησης ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

○ Τράπεζα της Ελλάδος: Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί την αρμόδια εποπτική αρχή για την εφαρμογή από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα του νομοθετικού πλαισίου πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα. Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο έχει, κυρίως, διαμορφωθεί από την ενσωμάτωση της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, η οποία είναι εναρμονισμένη με τις «Σαράντα (40) Συστάσεις για την καταπολέμηση του Ξεπλύματος Χρήματος, της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και της Διασποράς Όπλων Μαζικής Καταστροφής (ΟΜΚ)», όπως υιοθετήθηκαν το Φεβρουάριο του 2012 από την Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης (Financial Action Task Force-FATF) ως διεθνής φορέας θέσπισης των σχετικών προτύπων και οδηγιών. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο των εποπτικών της αρμοδιοτήτων, ελέγχει τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και αξιολογεί την επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αντιμετώπισης του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης

της τρομοκρατίας που εφαρμόζουν. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος, έχει αποστείλει στα Εποπτευόμενα Ιδρύματα, εκτενή τυπολογία ύποπτων συναλλαγών με βάση την ελληνική πραγματικότητα και τη διεθνή βιβλιογραφία. Τονίζεται ότι η Τράπεζα της Ελλάδος δεν έχει προανακριτικές αρμοδιότητες, ούτε την ευθύνη διερεύνησης της ουσίας των αναφορών ύποπτων συναλλαγών που υποβάλλονται από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, η οποία είναι αποκλειστική αρμοδιότητα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας και Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης, καθώς και των διωκτικών και δικαστικών αρχών²⁶.

ο OECD (Organization for Economic Co-operation and Development): αποτελεί οργανισμό, ο οποίος ενδιαφέρεται για την ελαχιστοποίηση των δυσχερών φορολογικών πολιτικών. Σε ετήσια βάση εκδίδεται «μαύρη λίστα» φορολογικών παραδείσων αλλά και ύποπτων οικονομιών²⁷.

ο FAFT (Financial Action Task Force): Σε διεθνές επίπεδο σημαντικότερη όλων των πρωτοβουλιών είναι η απόφαση τον Ιούλιο του 1989 των επτά μεγαλύτερων βιομηχανικά χωρών (Group G-7) σε συνεργασία με τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συγκροτήσουν τη «Ομάδα χρηματοπιστωτικής δράση για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες" (Financial Action Task Force on Money Laundering, F.A.T.F). Μέλη της F.A.T.F , η οποία εδρεύει στο Παρίσι και υποστηρίζεται γραμματειακά από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), είναι σήμερα:

- 26 κράτη, συμπεριλαμβανομένων των επτά ιδρυτικών κρατών μελών (Group G-7)
- δύο διεθνείς οργανισμοί: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Συνεργασίας του (Περσικού) Κόλπου.

Η F.A.T.F έχει ως έργο αφενός τη αξιολόγηση, μέσω ετήσιων εκθέσεων, των αποτελεσμάτων της διεθνούς συνεργασίας για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για το "ξέπλυμα" των παράνομης προέλευσης κεφαλαίων, και, αφετέρου τη μελέτη των αναγκαίων μέτρων , προς ενίσχυση της

²⁶ <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/money/default.aspx>

²⁷ <http://www.oecd.org/>

διεθνούς συνεργασίας. Στην επίσημη ιστοσελίδα της FAFT αναφέρεται ότι: «Οι στόχοι της FAFT είναι να καθοριστούν πρότυπα και να προωθηθεί μια αποτελεσματική εφαρμογή νομικών, ρυθμιστικών και επιχειρησιακών μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλων συναφών απειλών για την ακεραιότητα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος»²⁸.

Τον Απρίλιο του 1990 η επιτροπή προχώρησε στη διατύπωση ενός καταλόγου με 40 συστάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος εσόδων, οι οποίες αποτελούν τη βάση για τη καταπολέμηση της νομιμοποίησης των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο²⁹. Ο κατάλογος αυτός αναθεωρήθηκε το 2003, ενώ συμπληρώθηκε μέχρι σήμερα με 9 ειδικές συστάσεις για τη καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

- FSF (Financial Stability Forum): συστάθηκε το 1999 στην Ουάσινγκτον από υπουργούς οικονομικών και τους διοικητές των Κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών τους. Αποστολή του είναι να μελετήσει την επίδραση των υπεράκτιων οικονομικών κέντρων στη σταθερότητα του οικονομικού συστήματος, καθώς και να προτείνει ουσιαστικές λύσεις στη αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων³⁰.

- OFAC (Office of Foreign Assets Control): αποτελεί διαχειριστικό όργανο του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ. Επιβάλλει οικονομικές και εμπορικές κυρώσεις με βάση τους στόχους της εξωτερικής πολιτικής και της εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ έναντι ξένων χωρών και καθεστώτων, τρομοκρατίας και διακίνησης ναρκωτικών, διακίνησης όπλων μαζικής καταστροφής και άλλων απειλών για την εθνική ασφάλεια, εξωτερική πολιτική ή την οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο OFAC ενεργεί υπό εθνικές προεδρικές εξουσίες, καθώς και εξουσιοδότηση που παρέχεται από ειδική νομοθεσία, να επιβάλλει ελέγχους στις συναλλαγές και να δεσμεύει περιουσιακά στοιχεία υπό τη δικαιοδοσία των ΗΠΑ. Πολλές από τις κυρώσεις

²⁸ <http://www.fatf-gafi.org>

³⁰ www.fsforum.org

βασίζονται στα Ηνωμένα Έθνη και σε άλλες διεθνείς εντολές, είναι πολυμερείς και περιλαμβάνουν στενή συνεργασία με συμμαχικές κυβερνήσεις³¹.

ο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης: με την οδηγία (ΕΕ) 2015/ 849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (20/05/2015), τέταρτη σε σειρά, φαίνεται να δηλώνεται η θέση της Ε.Ε., η οποία τονίζει την αναγκαιότητα αντιμετώπισης μέτρων ενάντια της απειλής της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες³². Ακόμη, φαίνεται να δίδεται ιδιαίτερη βάση στη συνεργασία μεταξύ των κρατών και των φορέων και την εφαρμογή πρακτικών και προτύπων δράσης που έχουν λειτουργήσει στο πρόσφατο παρελθόν. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι: «*Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας διενεργούνται συχνά σε διεθνές επίπεδο. Τα μέτρα που λαμβάνονται αποκλειστικά σε εθνικό ή ακόμα και σε ενωσιακό επίπεδο, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν ο διεθνής συντονισμός και η διεθνής συνεργασία, έχουν πολύ περιορισμένα αποτελέσματα. Τα μέτρα που θεσπίζονται από την Ένωση στον τομέα αυτόν θα πρέπει συνεπώς να είναι συμβατά με άλλες δράσεις που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο άλλων διεθνών φόρουμ, και τουλάχιστον εξίσου αυστηρά με αυτές. Η δράση της Ένωσης θα πρέπει να συνεχίσει να λαμβάνει ιδιαίτερα υπόψη τις συστάσεις της FATF, καθώς και μέσα άλλων διεθνών φορέων που δραστηριοποιούνται στην καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, οι σχετικές ενωσιακές νομικές πράξεις θα πρέπει, όπου κρίνεται σκόπιμο, να ευθυγραμμιστούν με τα διεθνή πρότυπα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και της διάδοσης όπλων μαζικής καταστροφής που εγκρίθηκαν από την FATF τον Φεβρουάριο του 2012 («αναθεωρημένες συστάσεις FATF»)*»³³.

³¹ <https://www.treasury.gov/about/organizational-structure/offices/Pages/Office-of-Foreign-Assets-Control.aspx>

³² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>

³³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του

Ευθυγραμμιζόμενη και με τις 40 συστάσεις της FAFT, η οδηγία αυτή προέβλεψε παράλληλα, μια σειρά υποχρεώσεων σε πιστωτικούς και οικονομικούς οργανισμούς (εξακρίβωση ταυτότητας πελατών, τήρηση των σχετικών αρχείων, αποχή από ύποπτες ενέργειες, μη ενημέρωση πελατών ότι ερευνάται η εμπλοκή τους σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και σε πρώιμο ακόμη στάδιο, υποχρέωση αναφοράς ύποπτων συναλλαγών στις αρμόδιες εθνικές αρχές), με απειλή κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης τους.

Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι υπεράκτιες εταιρείες φαίνεται να αποτελούν στις μέρες μας μία από τις ιδιάζουσες πλευρές τις παγκόσμιας οικονομίας. Μπορεί κανείς να υποστηρίξει, ότι αποτελούν βιτρίνα ενός ιδιόμορφου κόσμου, όπου η ανωνυμία είναι καταστατικό δικαίωμα, το φορολογικό καθεστώς ελαχίστης σημασίας και η άρση της προστασίας του τραπεζικού απορρήτου παρανομία. Γνώρισαν μεγάλη άνθιση με την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και την ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίων, καθώς η ευελιξία, με την ευρύτερη σημασία της λέξεως, είναι ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά τους. Σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως ακριβώς και στην Ελλάδα, αξιοποιήθηκαν και εξακολουθούν να αξιοποιούνται ως οχήματα για την αποφυγή των γραφειοκρατικών διαδικασιών αλλά κυρίως για την αποφυγή φορολογικών επιβαρύνσεων.

Η παραδοχή ότι το καθεστώς των υπεράκτιων εταιρειών αποτελεί απλά μια επινόηση για την αποφυγή καταβολής φόρων και για τη νομιμοποίηση εσόδων που προέρχονται από παράνομες δραστηριότητες, μπορεί να χαρακτηριστεί ως υποκειμενική. Σαφώς η χαμηλότερη φορολογία που υφίσταται στους φορολογικούς παραδείσους δεν μπορεί να θεωρηθεί ως έγκλημα, ούτε το τραπεζικό απόρρητο μπορεί να ισχύει και να εφαρμόζεται ανά περίπτωση και σύμφωνα με το ιστορικό πελατών.

Από την άλλη, η σταθερή και κατά καιρούς αυξανόμενη ζήτηση για υπεράκτιες υπηρεσίες μπορεί εν μέρει να δικαιολογηθεί. Δεδομένου της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και της παγκοσμιοποίησης, μεγάλοι αλλά και μικροί επενδυτές και επιχειρηματίες, ακόμη και άτομα με μικρότερα κεφάλαια, επιζητούν να αντισταθμίσουν τις απώλειες των μέχρι τώρα απαξιωμένων χρηματοοικονομικών προϊόντων με υψηλή φορολόγηση, να μεταφέρουν τα χρήματά τους σε χώρες-αγορές χαμηλότερου κόστους και γενικότερα, να «προστατέψουν» την περιουσία τους όσο το δυνατόν καλύτερα.

Στην χώρα μας, η αντιμετώπιση των υπεράκτιων εταιρειών από την ελληνική έννομη τάξη σε γενικότερο επίπεδο, αλλά και η εμπλοκή τους σε παράνομες δραστηριότητες ή απλώς με σκοπό την απόκτηση φορολογικού πλεονεκτήματος ειδικότερα, αντιμετωπίζεται ικανοποιητικά από το Ελληνικό Δίκαιο. Ίσως όμως δεν φτάνει αυτό μόνο. Το ερώτημα που γεννάται στο σημείο αυτό, είναι τι θα μπορούσε

και τι πρέπει να συμβεί, ώστε οι υπεράκτιες εταιρείες να λειτουργούν πέρα από παρανομίες και εγκλήματα. Σαφώς, ο συντονισμός Ευρωπαϊκών και Διεθνών φορέων προς λήψη μέτρων για την καταπολέμηση των φαινομένων φοροδιαφυγής και ξεπλύματος μαύρου χρήματος, μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο. Είναι κρίσιμης σημασίας να υπάρξει ορθή δικαιοπολιτική αξιολόγηση και αυστηρή νομοθετική αντιμετώπιση από τις εκάστοτε κυβερνήσεις (σε τοπικό και διεθνές επίπεδο), ώστε αφενός να υπάρξει φορολογική ισότητα μεταξύ των πολιτών και αφετέρου να είναι δυνατή η διατήρηση ισορροπιών στην παγκόσμια οικονομία. Θα πρέπει ακόμη, να δοθεί έμφαση στις διαδικασίες που αφορούν τους εποπτικούς ελέγχους, στη συχνότητα τους αλλά και στην αμεροληψία τους. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί θα πρέπει να είναι ακέραιοι, αξιόπιστοι, ευέλικτοι και διατεθειμένοι να συνεργαστούν σε διακρατικό επίπεδο και τοπικό επίπεδο. Τυχόν νομικά κενά που έως τώρα υπάρχουν, θα πρέπει να εξαλειφθούν. Τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει ενδεχομένως να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις τους με τις υπεράκτιες εταιρείες, ώστε να μην διακυβεύεται πια η φερεγγυότητα και η αξιοπιστία τους στο ευρύτερο κοινό.

Εν κατακλείδι, οι υπεράκτιες εταιρείες εξαιτίας των πλεονεκτημάτων που παρέχουν στον ιδρυτή τους, είναι κοινώς αποδεκτό άκρως ελκυστικές. Η διασύνδεση τους όμως με την διενέργεια αξιόποινων πράξεων, καλλιεργεί την καχυποψία και την επιφυλακτικότητα απέναντι τους. Αυτές οι διαπιστώσεις και υπό αυτό το πρίσμα, τονίζεται η αναγκαιότητα το θεσμικό πλαίσιο των υπεράκτιων εταιρειών να εξελιχτεί και να λειτουργεί ως πόλος ανάπτυξης και ευημερίας και όχι ως «εργαλείο» για παράνομα κέρδη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ♦ Δούβης, Π., (2008). *Offshore Δραστηριότητες*. Αθήνα.
- ♦ Ζέρβα, Χ., (2001). *Εξωχώριες εταιρείες και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ενέργειες*. Ποιν. Δικ. 10/2001,σελ 1046.
- ♦ Κάτσιος, Σ. (1998). *Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Η γεωπολιτική του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος: το φαινόμενο της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες*. Εκδόσεις Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη.
- ♦ Μελάς, Δ. Μελάς, Κ. (2013). *Διεθνής φορολογικός σχεδιασμός*. Εκδόσεις IMIA
- ♦ Μπώλος, Α. (2013). *Εξωχώριες εταιρείες (offshore companies) και ελληνική έννομη τάξη*. Νομικό Βήμα, σελ. 935
- ♦ Παμπούκης, Χ.Π. (2004). *Νομικά πρόσωπα και ιδίως εταιρείες στις συγκρούσεις νόμων*. Εκδόσεις Σάκκουλα. Αθήνα.
- ♦ Σπυροπούλου, Ε. (2015). *Εξωχώριες Εταιρείες*. Εκδόσεις Δεδεμάδη.
- ♦ Harvard Business Review. *Offshore Corporations, "A Brief Introduction"*. Harvard Business review, 9-799-199

Ιστότοποι

- Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικών: <http://www.syneemp.gr/>
- Φορολογικός-λογιστικός κόμβος ενημέρωσης: <https://www.taxheaven.gr>
- Accountancy Greece Τριμηνιαίο περιοδικό Οικονομικού Λογισμού: <http://www.accountancygreece.gr/>
- <http://www.offshoregreece.eu/gr/>
- Τράπεζα της Ελλάδος: <http://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Supervision/moneyl/default.aspx>
- Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης: <http://www.oecd.org>
- Group of States against corruption: <http://www.coe.int/>
- <http://www.a-law.gr/pdf/offshore.pdf>
- www.fsforum.org

- <https://www.treasury.gov/about/organizational-structure/offices/Pages/Office-of-Foreign-Assets-Control.aspx>
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849>
- FATF/GAFI (Financial Action Task force/ Groupe d'Action financiere), Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης: <http://www.fatf-gafi.org/>